

Kotouttamisohjelma 2023–2024

Kaavin Kunta

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Maahanmuutto.....	4
2.1 Maahanmuuttaminen Suomessa ja Kaavilla.....	4
2.2 Kotouttava työ muutoksessa.....	4
2.3 Maahanmuuton käsitteistö.....	6
3. Ulkomaan kansalaiset Kaavilla 31.12.2021.....	9
4. Kotoutumisen edistäminen.....	10
5. Asuminen.....	10
6. Pohjois-Savon hyvinvointialue: maahanmuuttajien hyvinvoinnin- ja terveyden tuki	11
6.1 Kotikunnan saanut	12
6.2 Turvapaikanhakijan sosiaaliturva.....	12
6.3 Terveyspalvelut.....	13
7. Kasvun ja oppimisen toimialan palvelut.....	14
7.1 Varhaiskasvatus.....	14
7.2 Perusopetus.....	15
8. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut.....	15
8.1 Kansalaisopisto.....	15
8.2 Kaavin lähikirjasto.....	16
8.3 Vapaa-ajan palvelut.....	16
8.4 Kolmasektori ja vuorovaikutus.....	18
9. Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyttä tukevat toimenpiteet.....	18
10. Kielipalvelujen järjestäminen.....	21

Lähteet

1. Johdanto

Kaavin kotouttamisohjelma on kotoutumista edistävän lain (1386/2010) 32 § mukainen kotouttamisohjelma, jonka tarkoitus on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja vahvistaa monialaista yhteistyötä Kaavin kunnassa. Kotoutumista edistävän lain tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajan kotoutumista ja mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan, edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kunnalla on lain mukaan yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen prosessien kehittämisessä, suunnittelussa ja seurannassa. Voimassa oleva kotouttamisohjelma on myös edellytyksenä valtion kunnalle maksamien korvausten saamiseksi kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta.

Kotoutumislakia ollaan uudistamassa Työ- ja elinkeinoministeriön toimesta. Tällä hetkellä olevan tiedon mukaan laki astuu voimaan 1.1.2025, samaan aikaan työllisyyslain kanssa. Vuoden 2023 alusta kotouttamisohjelman laadinnan vastuu jäi kunnalle, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa.

Eduskunta on hyväksynyt lakimuutoksen kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin, muutokset liittyvät hyvinvointialueiden sote-järjestämisvastuuseen. Laki astui voimaan 1.1.2023. Sillä on tarkoitus säätää niistä välttämättömistä muutoksista, jotka on huomioitava hyvinvointialueiden sote-tehtävien järjestämisvastuun alkamisen vuoksi vuoden 2023 alusta. Uudistusta valmistellaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Kaavin kunnassa tällä ei ole suurta vaikutusta kotouttavan monialaisen työn arkeen, sillä alueella toimii sote-palveluja tuottava Pohjois-Savon hyvinvointialue.

Hyvinvointialueiden perustamisesta sekä kotoutumis- ja työllisyyslakien uudistamisesta johtuvan tilanteen vuoksi Kaavin kunnan kotouttamisohjelma päivitetään vuosille 2023–2024 niiltä osin, kuin on tarvetta kuvata suhteessa edelliseen ohjelmaan tapahtuneita muutoksia ja päivityksiä. Kunnassa keskitytään vuosien 2023–2024 aikana suunnittelemaan ja varautumaan lakimuutoksiin ja niiden tuomiin muutoksiin palvelurakenteissa, yhteistyössä eri toimijoiden ja muiden Pohjois-Savon hyvinvointialueen kuntien kanssa. Kaavin kunnan kuntastrategia on päivitetty vuonna 2022. Strategian kolme ydinarvoa ovat: Teemme parhaamme, jotta jokaisella olisi hyvä elää Kaavilla, Olemme toiminnassamme avoimia ja läpinäkyviä ja Teemme raja-aidat ylittävää yhteistyötä. Kaavin kunnan tehtävä (Missio) on tarjota puitteet hyvään elämään turvallisessa, luonnonläheisessä, yrittämiseen ja toimeliaisuuteen kannustavassa ympäristössä. Tulevaisuuden Kaavin (Visio) on kunta, jossa on kuntalaisten äänellä ja rajat ylittävällä yhteistyöllä luotua elinvoimaa. Kotouttamisohjelma on sisällöltään kotoutumista edistävän lain mukainen ja se noudattaa kunnan strategisia- ja ohjelman tavoitteita sekä toimenpiteitä. Kaavilla onnistunut kotouttamistyö on koko kunnan yhteinen asia.

Kotouttamisohjelma hyväksyttiin edellisen kerran Kaavin kunnan Perusturvalautakunnassa 10.2.2016 § 3. Kaavin kunnan kotouttamisohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaisesti myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

2. Maahanmuutto

2.1 Maahanmuuttaminen Suomessa ja Kaavilla

Suomeen saapuvien maahanmuuttajien määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Ulkomaalaisten väestöosuus lähes kaksinkertaistui 2000-luvulla. Suomessa asuvien ulkomaan kansalaisten määrä oli 296 000 vuonna 2021, ja ylivoimaisesti suurin kansalaisuusryhmä olivat Viron kansalaiset. Vuonna 2022 maassamme Vuoteen 2030 mennessä määrän on arvioitu kasvavan noin 500 000 henkeen. Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan vuonna 31.12.2022 Kaavilla 2689 asukasta, joista ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä 1,5 %. Eurooppa, Entinen Neuvostoliitto ja Aasia ovat yleisimmät ulkomaiden kansalaisuudet paikkakunnalla. Maahanmuuttoperusteet ovat moninaiset. Suomeen muutetaan perhesiteen, työsuhteen ja opiskelun vuoksi sekä kansainväliseen suojeluun liittyvistä syistä. Maahanmuuton kasvusuuntauksesta takia maahanmuuttajien tarpeet on huomioitava julkisia palveluja järjestettäessä. Tarvitaan myös erillisiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja. (Tilastokeskus, Migri)

2.2 Kotouttava työ muutoksessa

Kotouttava työn saralla eletään muutosvaihetta monesta eri syistä. Vuonna 2022 ennätysmäärä ihmisiä haki suojelua Suomesta, Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24.4.2022. Suomeen on maaliskuu 2023 mennessä saapunut yli 50 000 ukrainalaista, jotka ovat jättäneet tilapäisen suojelun hakemuksen tai anoneet turvapaikkaa. Suomessa otettiin käyttöön ensimmäistä kertaa tilapäisen suojelun direktiivi ja ukrainalaisilla sekä ukrainasta paenneilla kolmansien maiden kansalaisilla, joilla on oleskeluoikeus Ukrainassa, on mahdollista saada Suomesta tilapäistä suojelua. (Migri, Kuntaliitto)

Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäisen suojelun tarkoituksena on, että heille voidaan tarjota nopeasti väliaikaista suojelua. Ukrainasta paenneiden henkilöiden kannattaa hakea tilapäistä suojelua. Tilapäistä suojelua koskeva hakemus käsitellään huomattavasti nopeammin kuin turvapaikkahakemus.

Sitä voidaan myöntää vuodeksi kerrallaan, kuitenkin enintään kolmeksi vuodeksi. Tilanne Suomessa täyttää laajamittaisen maahantulon määritelmän. (Migri, Kuntaliitto)

Ukrainalaisten palvelut järjestetään Sisäministeriön alla toimivan, Maahanmuuttoviraston (Migri) koordinoiman vastaanottojärjestelmän kautta. Ukrainalaiset eivät ole lähtökohtaisesti kuntalaisia, vaan vastaanottokeskuksen asiakkaita. Vastaanottokeskuksia on tällä hetkellä toiminnassa 112. Käyttöaste 17.01.2023 on noin 76 %. Pohjois-Savon alueella toiminnassa olevat aikuisille ja perheille tarkoitettut vastaanottokeskukset sijaitsevat: Varkaudessa, Kuopiossa ja Iisalmessa. Palvelut tuottaa Kotokunta Oy ja Kuopion Settlementti Oy. Kaavin kunnassa ei ole erillistä vastaanottokeskustyksikköä, vaan toiminta sijoittuu Kuopion vastaanottokeskuksen alle, asiakkaiden majoittuessa eri puolille kuntaa vuokra-asuntoihin. (Migri, Kotokunta Oy, Kuopion Settlementti Oy). Kaavin kunnalla on sopimus Kuopion Settlementti Oy:n kanssa.

Kaikki ukrainalaiset eivät saa tilapäistä suojelua tai ole anoneet turvapaikkaa. Heillä on oikeus oleskella Suomessa kolme kuukautta ennen rekisteröitymistään. Joillakin voi myös olla oleskelulupa muin perustein, esim. työn tai perhesuhteen perusteella. Tämän vuoksi Suomen kunnissa, myöskään Kaavilla ei ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka monta ukrainalaista alueella asuu, esimerkiksi kotimajoituksessa. Kunta tekee yhteistyötä ja päivittää tilannetietoja Kuopio Settlementti Oy:n kanssa. (Kuopion Settlementti Oy)

Valtionneuvostossa on valmisteilla lakimuutos: Hallituksen esitys laeiksi työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta HE 84/2022 vp. Ensimmäinen muutos astui voimaan 1.1.2023, kun hyvinvointialueet perustettiin. Tässä yhteydessä kuntien ja hyvinvointialueen tehtävänjakoja säätelee Eduskunnan hyväksymä lakimuutos kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin, muutokset liittyvät hyvinvointialueiden sote-järjestämisvastuuseen. Laki voimaan 1.1.2023. Kotoutumisen ja työllisyydenhoidon kokonaislakiuudistus siirtyy vuoden 2025 alkuun. Suurimmat muutokset lainsäädäntöön astuvat näillä näkymin voimaan 1.1.2025, ja sen vuoksi tämä kotouttamisohjelma päivitetään vuoteen 2024 asti. Vuoden 2025 alusta kuntien vastuut kotouttamisen ja työllisyydenhoidon saralla lisääntyvät merkittävästi ja ne nivoutuvat osin toisiinsa, muodostaen kokonaisuuden. (Työ- ja elinkeinoministeriö.)

Kolmas lakimuutos tulee voimaan, kun asetusta nykyisen kotoutumislaisissa päivitetään niin, että 1.3.2023 alkaen ukrainalaisille muodostui mahdollisuus saada kotikuntamerkintä.

1.3. alkaen tilapäistä suojelua saavat henkilöt voivat rekisteröityä kuntalaisiksi DVV:ssä (Digi- ja väestötietovirasto). Lain asetusta muutetaan niin, että laskennallisten kuntakorvausten piiriin oikeutettujen henkilöiden määrä laajennetaan koskemaan myös tilapäistä suojelua saavat henkilöt. Kevästä alkaen henkilöiden niin halutessa, he voivat anoa rekisteröitymistä kuntalaisiksi, kun ovat olleet Suomessa yhden vuoden tai pidempään. Kotikuntamerkintöjen myötä kunnat saavat heistä korvauksia, kuten muistakin kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä. (Työ- ja elinkeinoministeriö.)

Suurimmat muutokset yllä mainitusta asetuksen muutoksesta kohdistuvat palvelujen järjestämiseen kunnassa. Kuntalainen ei ole enää vastaanottokeskuksen asiakas, vaan palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja hyvinvointialueille. Tilapäistä suojelua saavat

voivat jo nyt hakeutua TE-toimiston palvelujen 5 piiriin ja saada samat palvelut, esimerkiksi kotoutumissuunnitelman, kuin kuntalaiset. Toimenpiteitä ei ole liitetty Kelan etuuksiin. Kotikuntamerkinnän myötä tilapäistä suojelua saava voi saada Kelan etuuksia ja hyvinvointialueen tuottamia sosiaali- ja terveystalvuuksia. Kouluikäisiin lapsilla on oppioikeuden sijaan oppivelvollisuus. Varhaiskasvatusikäisille kunnilla ei ole ollut velvollisuutta järjestää varhaiskasvatusta, kuin tietyissä erityisissä tilanteissa. Kotikuntamerkinnän myötä lapsille syntyy subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Kuntien on tarjottava uusille, korvausten piirissä oleville kuntalaisille lain mukaisia kotouttavia ohjaus- ja neuvontapalveluja. (Uudenmaan ELY-keskus.)

Kunnan kotouttamisohjelma on kotoutumislain mukainen kokonaisuus, johon sisältyy osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, koulutusta, muita kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita, ohjausta ja neuvontaa sekä jatko-ohjaus ohjelman päättyessä. Kotoutumissuunnitelmassa sovittaisiin palveluista, jotka vastaavat maahanmuuttajan yksilöllisiin palvelutarpeisiin. Kotoutumisen edistäminen olisi jatkossakin useamman viranomaisen vastuulla oleva tehtävä.

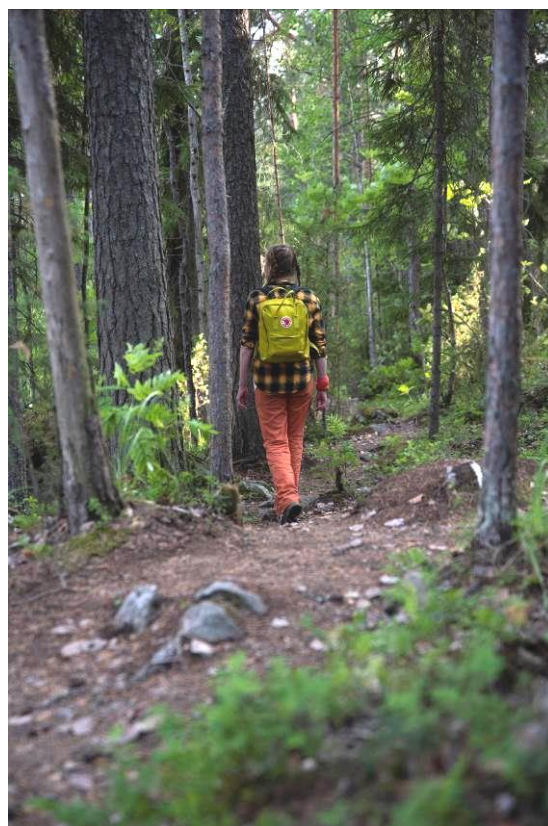
2.3 Maahanmuuton käsitteistö

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotoutumisen edistämisellä tarkoitetaan monialaista viranomaisten ja muiden toimijoiden toimenpiteitä ja palveluita.

Kotouttamisohjelma

Kunnat laativat kotoutumisen edistämiseksi ja tukemiseksi kotouttamisohjelman, johon kotouttamislain mukaan sisällytetään myös etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäiseminen. Ohjelma sisältää suunnitelman kotoutumista edistävästä ja tukevasta toimenpiteistä, palveluista, yhteistyöstä ja vastuista. Tavoitteena on, että kotouttamisohjelmat sovitetaan osaksi kunnan muuta strategista suunnittelua. Kotouttamisohjelman laatiminen on edellytys sille, että kunta voi saada valtiolta korvausta pakolaisten vastaanottamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kotoutuminen

Vuorovaikutteinen kaksisuuntainen kehitysprosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on yksilöllinen ja yleensä myös ylisukupolvinen. Kotoutumiseen liittyy lisäksi myös oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.

Kotoutumissuunnitelma

Yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa kerrotaan kotoutumisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta.

Kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on edistää henkilön mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelman laatiminen edellyttää oleskelulupaa, oleskeluoikeuden rekisteröintiä, oleskelukorttia tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröintiä. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle tai perheelle. Kotoutumissuunnitelma perustuu kotoutumislakiin (20–21§).

Maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Monikulttuurinen, monietninen

Monikulttuurisuudella tarkoitetaan maassa asuvien ihmisten taustojen ja eri kulttuuristen tapojen ja ymmärryksen huomioonottamista ja tasa-arvoa. Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien ja eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa.

Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä.

Pakolainen

Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen takia (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.

Paluumuuttaja

Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen: esimerkkinä Ruotsin suomalaiset, Viron ja 8 entisen Neuvostoliiton suomalaiset.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa. Maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Ulkomaalainen

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Ulkosuomalainen Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Tilapäinen suojelu

Tilapäistä suojelua voidaan antaa kansainvälisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut ihmisten joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltatilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi. Tilapäisen suojelun antaminen edellyttää, että suojelun tarve voidaan arvioida.

Suomi on myöntänyt kaikille Ukrainasta paenneille henkilöille oleskeluluvan tilapäisen suojelun perusteella. Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäisen suojelun myöntäminen mahdollistaa sen, että suojelua voidaan tarjota rajatulle joukolla nopeassa ja turvapaikkamenettelyä kevyemmässä prosessissa. Ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (1364/2022) lisättiin lakiin väliaikaisesti uusi 110 a §, jonka mukaan tilapäisen suojelun perusteella Ukrainasta paenneille Suomessa myönnettävät oleskeluluvat ovat voimassa koko sen ajan, kuin tilapäinen suojelu Euroopan unionissa jatkuu. Laki on voimassa väliaikaisesti 19.1.2023-4.3.2025. Lisätietoja: www.migri.fi/tilapainen-suojelu

3. Ulkomaan kansalaiset Kaavilla 31.12.2021

Tilastokeskus/ Väestö 31.12. Syntymävaltio sukupuolen mukaan kunnittain,
1990–2021

Kaavi 31.12	2021
Yhteensä	2781
Miehet	1410
Naiset	1371
Suomi	
Yhteensä	2720
Miehet	1379
Naiset	1341
Ulkomaat yhteensä	
Yhteensä	64
Miehet	32
Naiset	32
Eurooppa	
Yhteensä	49
Miehet	25
Naiset	24
Entinen Neuvostoliitto	
Yhteensä	11
Miehet	4
Naiset	7
Afrikka	
Yhteensä	1
Miehet	0
Naiset	1
Aasia	
Yhteensä	3
Miehet	1
Naiset	2

4. Kotoutumisen edistäminen

Kotoutuminen on kaksisuuntainen arjen vuorovaikutuksessa toteutuva prosessi maahanmuuttajan ja yhteiskunnan välillä. Kotoutumisen edetessä maahanmuuttajat saavat tarvitsemansa tiedot, taidot ja valmiudet toimiakseen yhteiskunnan aktiivisina jäseninä. Samalla vastaanottava yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistumisen myötä. Viranomaisten lisäksi kotoutumista edistäviä toimijoita ovat esimerkiksi työyhteisöt, järjestöt, yritykset, oppilaitokset, naapurustot, seurakunnat ja muut yhteisöt.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan edellytyksiä osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Tavoitteena on myös edistää tasa- arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislakia sovelletaan kaikkiin Suomessa asuviin maahanmuuttajiin, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Kotoutumislaisissa määritellään kunnan, työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto), ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) ja aluehallintovirastojen (AVI) tehtävät ja roolit kotoutumisen tukemisessa. Laissa korostuu myös maahanmuuttajan oma aktiivinen rooli ja osuus kotoutumisprosessissa. Kotouttamispalvelujen suunnittelun lähtökohtana ovat maahanmuuttajien yksilö- ja perhekohtaiset elämäntilanteet ja tarpeet. Tavoitteena on panostaa etenkin maahanmuuton alkuvaiheeseen tiedotuksen, ohjauksen, neuvonnan, alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden avulla.

Lisätietoja: [20101386.https://kotoutuminen.fi/etusivu](https://kotoutuminen.fi/etusivu)

http://www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/esitteet/perustietoa_suomesta.<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/>

5. Asuminen

Kotoutumisprosessin sujuva käynnistyminen edellyttää asumisen järjestymistä. Kaavilla asumisen järjestämisessä hyödynnetään olemassa olevia vuokra-asuntoja siten, että kotoutumiselle välttämättömät palvelut ovat mahdollisimman hyvin saavutettavissa.

Kunta järjestää asunnon tilapäistä suojelua tarvitseville ja ELY-keskuksen kautta osoitettuna kuntaan muuttaville henkilöille tarvittaessa.

Kaavilla asuminen keskittyy pääosin keskustaajamaan. Asutusta on myös virkeissä kylissä ja haja-asutusalueilla vesistöjen äärellä.

Kaavin vuokratalot Oy tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville vuokra-asuntoja. Vuokra-asumiseen on asuntoja rivi-, luhti- ja kerrostaloissa kaikissa taajama-alueella. Maahanmuuttaja voi hankkia vuokra-asunnon yksityisiltä vuokramarkkinoilta. Yksityisten vuokra-asuntojen tarjontaa voi selvittää kiinteistövälitystoimistoista ja paikallislehtien ilmoitusten perusteella. Kunnan asuntoja vuokraavat Kaavin vuokratalo Oy. n asuntotoimisto. Asunto haetaan ympäristöministeriön lomakkeella 34. Liitteet pyydetään tarvittaessa. Lomakkeen saat toimistoltamme tai pyydetessä postin kautta.

[Hae hakemuslomake asuntorahaston sivuilta \(Lomake ARA 100/10 pdf\)](#)

6. Pohjois-Savon hyvinvointialue: maahanmuuttajien hyvinvoinnin- ja terveyden tuki

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirto on onnistunut turvallisesti kaikilla alueilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelutuotannon jatkuvuus on voitu turvata.

<https://soteuudistus.fi/alueiden-tilannekuva>

Hyvinvointialueita on 21, ja ne muodostuvat pääosin maakuntajaon pohjalta. Kaavin kunnan sosiaali- ja terveystoimi kuuluu Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen 1.1.2023 lukien. Suomen perustuslain mukaan jokaisella on oikeus riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin. Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa julkisen terveydenhuollon järjestämisestä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella kotouttamistyö on jaettu kuntakohtaisiin kotouttamispalveluihin ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen maahanmuuttajapalveluihin. Pohjois-Savon hyvinvointialueen sekä kunnan maahanmuuttajapalveluiden tehtävänä on ohjauksen ja neuvonnan lisäksi varmistaa alkuvaiheessa maahanmuuttajataustaisten asukkaiden palveluihin pääsy ja tarvittavien palveluiden järjestäminen tai niihin ohjaaminen. Pohjois-Savon hyvinvointialueen maahanmuuttajapalvelut: Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut / kotouttava sosiaalityö ja -ohjaus - Maahanmuuttajan prosessi.

Jokaisella hyvinvointialueella oleskelevalla on oikeus saada kiireellisessä tilanteessa yksilölliseen tarpeeseen perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa henkilöllä on oikeus saada riittävät sosiaalihuollon palvelut siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella henkilöllä on kotikunta.

Maahanmuuttajan oikeus sosiaali- ja terveystalouteihin riippuu hänen oleskelulupansa luonteesta. Henkilöllä, jolla on Suomessa vakituinen asuinkunta, on oikeus sosiaali- ja terveystalouteihin kansalaisuudesta riippumatta.

6.1 Kotikunnan saanut

Oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija hakeutuu asumaan johonkin kuntaan ja Digi- ja väestötietovirasto myöntää hänelle hakemuksesta kotikunnan. Vastaavasti tilapäistä suojelua saavat voivat hakea kotikuntaa edellytysten (esim. yhden vuoden yhtäjaksoinen oleskelu Suomessa) täyttyessä. Kotikunnan saamisen jälkeen henkilö on samassa asemassa kuin kuka tahansa muu kuntalainen. Hän saa hyvinvointialueen järjestämiä julkisia sosiaali- ja terveystalvaeluja samoin kuin muutkin asukkaat. Yksin saapuneen, kotikunnan saaneen alaikäisen hoivan, huolenpidon ja asumisen tarpeen arvioi ja palveluista vastaa hyvinvointialue esim. perheryhmäkodissa tai tuetussa asumisessa.

Sisäministeriön hallinnonala vastaa kustannuksista niin kauan, kun henkilöt ovat vastaanottojärjestelmän piirissä. Tänä aikana henkilöt eivät ole vielä oikeutettuja hyvinvointialueen järjestämiin sosiaali- ja terveystalvaeluihin muutoin kuin kiireellisissä tapauksissa. Jos turvapaikanhakija saa oleskeluluvan tai tilapäistä suojelua saavalle myönnetään kotikunta, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kustannuksista vastaa hyvinvointialue, joka saa valtiolta kolmen vuoden ajan laskennallisen korvauksen.

Maahanmuuttajataustaisen väestön osuus kunnan ja hyvinvointialueen väestöstä vaikuttaa valtionosuuden määrään. Se tarkoittaa vieraskielisyyskerrointa, joka lisää kunnan saamaa valtionosuutta. Lisäksi kunta ja hyvinvointialue saavat kolmen vuoden ajan korvauksen maksamistaan kotoutumispalveluista, toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä ja tietyistä erityiskustannuksista (ml. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut).

6.2 Turvapaikanhakijan sosiaaliturva

Turvapaikanhakija ei ole oikeutettu Kelan etuuksiin. Asumiseen perustuvaan sosiaaliturvaan ovat oikeutettuja kaikki, jotka asuvat vakinaisesti Suomessa. Jos turvapaikanhakija saa oleskeluluvan, hän on asuessaan Suomessa oikeutettu Kelan, kuntien ja hyvinvointialueen tarjoamiin etuuksiin. Asumisperusteisia etuuksia ovat eläkkeiden vähimmäisturva (esimerkiksi kansaneläke), toimeentuloturva sairauden ja työttömyyden aikana ja tuki perheille lapsista johtuvista kustannuksista.

Oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella 7.3.2022 alkaen. Ukrainalaisia ja Ukrainasta sotatoimia paenneita henkilöitä voi saapua Suomeen erilaisilla maahantulostatuksilla. Oikeus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin määräytyy sillä perusteella, millä statuksella henkilö oleskelee Suomessa.

Oikeus terveydenhuollon palveluihin saman laajuisesti kuin henkilöillä, joilla on kotikunta Suomessa (Vastaanottolaki 26 § 2 mom.). Järjestämisvastuu on sillä vastaanottokeskuksella, johon henkilö on rekisteröitynyt. Vastaanottokeskukset antavat alueellisesti tarkempaa tietoa terveystarkastuksista ja niihin pääsystä. Kaikille maahantulijoille suositellaan terveystarkastusta, jolloin myös tarvittavat rokotukset voidaan antaa. Kiireelliseen hoitoon henkilö voi hakeutua alueen päivystykseen suoraan.

Oikeus välttämättömiin sosiaalihuollon palveluihin (ml. taloudellinen tuki eli vastaanottoraha) Järjestämisvastuu on sillä vastaanottokeskuksella, johon henkilö on rekisteröitynyt. Jos tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneella lapsella todetaan lastensuojelun tarve, lastensuojelun järjestämisestä vastaa oleskelukunta.

Oikeus Kelan maksamiin asumisperusteisiin etuuksiin on henkilöllä, jonka arvioidaan asuvan Suomessa vakinaisesti tai joka työskentelee Suomessa ja saa työstä palkkaa vähintään 741,75 euroa kuukaudessa. Rekisteröityminen tilapäisen suojelun prosessiin on henkilöille vapaaehtoista, mutta myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia koskee neuvonta ja ohjausvastuu muiden viranomaisten palveluihin.

6.3 Terveyspalvelut

Ulkomaalaisyntyisillä, joiden kotikunta on Pohjois-Savon hyvinvointialueella, on oikeus sen järjestämiin terveyspalveluihin terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisesti (esim. pakolaisaseman saanut). Maahanmuuttajien terveyspalveluihin ja hoitoon pääsy toteutuu terveydenhuoltolain puitteissa.

Terveyspalveluja järjestetään Kaavin terveysasemalla. Kaavin terveysasema vastaa Koillis-Savon (Kaavi, Rautavaara) palvelukeskuksen akuuttihoidosta ja vuodeosastopalveluista. Terveysasemalla on arkipäivisin lääkärin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajien vastaanotot, missä hoidetaan akuutin hoidon tarpeessa olevat ja normaalin vastaanottoon kuuluvat potilaat. Hoitajat pitävät omaa akuuttivastaanottoa ja hoidon tarpeen arviointia. Kaavin terveysaseman vuodeosasto hoitaa Koillis-Savon potilaita ympäri vuorokauden.

Akuuttivastaanotto on Kaavin terveysasemalla maanantaista torstaihin kello 8–16, perjantaisin kello 8–15. Muina aikoina päivystys toimii Kuopiossa KYSin päivystyksessä. Ennen KYSiin hakeutumista soitetaan puhelinneuvontaan: KYSin päivystyksen maakunnallinen neuvontapuhelin palvelee ympäri vuorokauden numerossa 116 117. Akuuttiin sairaustapaukseen, jossa tarvitaan paikan päälle välitöntä ensihoitoa, yleinen hälytysnumero on 112. Ensihoitotoiminnasta (sairaankuljetuksesta) vastaa sairaanhoitopiiri.

Henkilöllä, joka ei osaa suomen, ruotsin tai englannin kieltä, on oikeus viralliseen tulkkiin, kun asiakas on kutsuttu vastaanotolle. Jos asiakas varaa itse ajan, tulee aikaa varatessa ilmoittaa tulkin tarpeesta. Yleensä tilataan puhelintulkkaus. Jossain tilanteissa voidaan tulkki pyytää paikan päälle. Asiakas voi vaihtoehtoisesti ottaa käynnille mukaansa valitsemansa henkilön, joka voi toimia tulkkina. Epävirallisilla tulkeilla ei ole vaitiolovelvollisuutta. Tietyissä tilanteissa kulttuurisidonnaisista syistä asiakas ei tällöin voi tuoda esille kaikkia tilanteessa oleellisia asioita.

Tulkin kanssa sovitaan kääntäkö hän puheen sellaisenaan vai onko hän aktiivisessa roolissa käynnillä niin, että kertoo puolin ja toisin asiaan liittyviä kulttuurisidonnaisia asioita, jolloin voidaan saavuttaa asian syvällisempi ymmärtäminen puolin ja toisin.

7.Kasvun ja oppimisen toimialan palvelut

7.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen on kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä. Kaavilla järjestetään päivähoitoa kirkonkylän päiväkodissa. Hoitopaikka järjestetään varhaiskasvatuslain velvoitteen mukaan neljässä kuukaudessa sen hakemisesta ja kahdessa viikossa, mikäli hoidon tarve ei ole ollut ennakoitavissa esim. työllistymisen vuoksi. Hakemukset päivähoitoon toimitetaan Daisy -sähköisen järjestelmän kautta.

Varhaiskasvatukseen kuuluu myös esiopetus. Esiopetus järjestetään Kaavin koulun tiloissa. Varhaiskasvatus tukee kotoutumista antamalla palveluohjausta erilaisista varhaiskasvatuksen palveluista. Avoimen päiväkodin palveluissa lapsen ja vanhempien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan tukee varhaiskasvatuksen henkilökunta.

Kunnassa asuvien maahanmuuttajaperheiden lapsilla on varhaiskasvatuslain mukainen subjektiivinen oikeus päivähoitopaikkaan. Lisäksi kunnan on kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevalle henkilölle kuin kunnan asukkaalle.

Varhaiskasvatuksen tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Varhaiskasvatus järjestetään samassa ryhmässä suomenkielisten lasten kanssa. Vierastaustaisen lapsen sopeutumista lapsiryhmään tuetaan rohkaisemalla ja kannustamalla lasta vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Erilaisten lasten toimiminen yhdessä lisää luonnollisella tavalla suvaitsevaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tehdään lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on samalla osa lapsen kotoutumissuunnitelmaa. Kaavin kunnan oma keittiö tuottaa kullekin asiakasryhmälle ravitsemussuosituksen mukaisia aterioita, huomioiden yksilölliset erityisruokavaliot.

[Tutustu Kaavin kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan 2022 pdf](#)

[Katso lisätietoa erityisruokavaliosta](#)

7.2 Perusopetus

Kaavin kunta järjestää perusopetusta 0–6 luokille Kaavin koululla ja Tuusniemen kunnan yhtenäiskoulu 7–9 luokille. Kaavin koululla on oppilaita tällä hetkellä 170 ja Tuusniemellä 250. Kunta on velvollinen järjestämään sen alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Perusopetuslain (§ 5) mukaisesti. Laki ei edellytä, että lapsen tai nuoren asuminen kunnassa olisi pysyvää tai että kunta olisi kotikuntalain mukainen kotikunta

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on keskeistä oppilaan hyvinvointi, suomen kielen oppiminen, kodin- ja koulun yhteistyö sekä tarvittaessa opiskelunvalmiuksien parantaminen niin, että oppilas menestyy mahdollisimman hyvin jatko-opinnoissa. Oppilaita integroidaan koulun toimintaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Jokaisella oppilaalla on myös oikeus tukiopetukseen.

Valmistavassa opetuksessa on mahdollisen tehostetun tai erityisen tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukitoimien käynnistäminen. Oppilashuollon palvelut on tarkoitettu myös valmistavan opetuksen oppilaille.

Kaavin oma keittiö tuottaa kullekin asiakasryhmälle ravitsemussuosituksen mukaisia aterioita, huomioiden yksilölliset erityisruokavaliot. Lukio-opetus on Tuusniemellä, Juankoskella ja Nilsiässä.

8. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

8.1 Kansalaisopisto

Myös Kaavilla on mahdollista osallistua Kuopion kansalaisopiston kursseille ja kokea harrastamisen ja oppimisen iloa. Kursseja on liikunnasta musiikkiin ja kädentaidoista tietotekniikkaan. Kursseille on jatkuva ilmoittautuminen netissä. Paikkakuntasi kurssitarjontaan voi tutustua ja ilmoittautua verkkokaupassa

osoitteessa: uusi.opistopalvelut.fi/kuopio. Kurssille voi ilmoittautua myös jälkikäteen, jos kurssi on jo ehtinyt alkaa. Monille kursseille pääsee mukaan myös kesken lukukauden, jos kurssilla on tilaa. Joillekin kursseille voi osallistua myös etänä, jos kyseinen mahdollisuus on mainittu kurssikuvauksessa tai kurssin nimessä. Tämä sama koskee myös ilmaisluentoja.

8.2 Kaavin lähikirjasto

Kirjasto on luonteeltaan matalan kynnyksen palvelu kaikille ikäryhmille. Kirjasto toimii osana alueellista kirjastoverkkoa ja on kaikille avoin tiedon, sivistyksen ja virkistyneen keskus. Kirjasto tukee kokoelmallaan ja palveluillaan yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja virkistytymiseen sekä tarjoaa tilat erilaisille tapahtumille ja toiminnalle. Kirjasto tarjoaa käytettäväksi monipuolisen ja uudistuvan kokoelman. Aineistoa on useilla eri kielillä, kirjojen lisäksi myös lehtiä, musiikkia ja elokuvia.

Oman kokoelman lisäksi asiakkaiden saavutettavissa on tarpeen mukaan myös muiden kirjastojen aineistot. Kirjaston kautta saavuttaa laajan valikoiman sähköistä aineistoa, kuten

sähköisiä kirjoja ja äänikirjoja sekä aikakausi- ja sanomalehtiä. Kirjastokortilla ovat kaikki aineistot ja sähköiset kokoelmat käytettävissä. Kirjasto tukee yhteisöllisyyttä järjestämällä tapahtumia, kuten musiikkiesityksiä, luentoja ja satutunteja sekä tukee lasten ja nuorten lukutaitoa ja -harrastusta. Kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia myös asukkaiden omaehtoiseen toimintaan tiloissaan. Sieltä toimitetaan aineistoa muualla Suomessa oleviin kirjastoihin. Voit pyytää henkilökuntaa tilaamaan sinulle tarvitsemasi teokset. Kirjastosta saa myös selkokielistä kirjallisuutta suomen kielen opiskeluun sekä kielikursseja. Kirjasto toimii julkisena tilana, jossa eri kieli- ja kulttuuritaustaiset voivat oleskella vapaasti ja tavata toisiaan.

Kaavin kirjasto: Kaavintie 24 B, 73600 Kaavi.
Puhelin 044 7482394. kaavi.kirjasto@kuopio.fi.

8.3 Vapaa-ajan palvelut

Kulttuuripalvelut tarjoavat mahdollisuuksia kaikenikäisille kuntalaisille harrastaa taidetta, kokea kulttuurielämyksiä tai perehtyä kulttuuriperinteeseen yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa. Kulttuuritoimen palvelut ovat jokaisen kunnassa asuvan käytettävissä tasapuolisesti. Kulttuuritapahtumien tavoitteena on myös lisätä ihmisten vuorovaikutusta ja suvaitsevaisuutta sekä oivaltaa taiteen avulla erilaisuutemme rikkaus ja toisaalta samankaltaisuus. Kulttuuripalvelut edistää toiminnallaan kulttuurien kohtaamista ja tasoittaa tietä Kaavin toimintakulttuuriin sopeutumiselle.

Paikallista kulttuuriantia kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa, joista tärkeimmät ovat Kaavin Pitäjäseura sekä Luikonlahden ja Maarianvaaran kesäteatteriyhdistykset. Kulttuuritoimen tilaisuuksista ilmoitetaan kunnan kotisivujen sekä paikallislehti Koillis-Savon kautta. Tärkeimmät kulttuurinähtävyydet Kaavin kunnassa ovat Juutilan valimomuseo, kotiseutumuseo Eloaitta sekä Metsähallituksen ylläpitämä Telkkämäen kaskiperinnetila, jotka ovat avoinna yleisölle kesäisin. Kaavin koululla on sotaveteraanien perinneaula, johon on mahdollista tutustua lauantaisin heinäkuussa ja sovittaessa muulloinkin.

Kesäteatterit on Luikonlahdessa ja Maarianvaarassa. Luikonlahden kesäteatteri (osoite: Luikonlahdentie 1200) Luikonlahden musiikki- ja näytelmäkerho ry. ylläpitää ja kehittää paikkakunnalla näytelmä- ja musiikkiharrastusta sekä niihin liittyvää tai verrattavaa muuta toimintaa, kesäteatteriesitysten järjestäminen, lasten ja nuorten teatteriharrastuksen tukeminen, konserttien järjestäminen ja muu ohjelmatoiminta.

Maarianvaaran nuorisoseura, Maarianvaaran kesäteatteri (osoite: Outokummuntie 1247) ja Ohjelmapaja. Maarianvaaran nuorisoseuran toiminnassa yhdistyy ennakkoluulottomalla tavalla sekä harrastajapohjainen yhdistystoiminta että ammattimaiset esittävän taiteen tuotannot. Keskeisiä toimintamuotoja ovat teatterin, erilaisten tapahtumien, vierailuesityksien, koulutusten ja tutustumisretkien järjestäminen. Nuorisoseuran toiminnan keskeistä sisältöä ovat myös maarianvaaralaisuuden tarkasteleminen erilaisista näkökulmista käsin, mm. ohjelmaa erilaisiin tilaisuuksiin eri puolille Suomea. Vuonna 1930 valmistunut Maarianvaaran nuorisoseurantalo on kesäisin vilkas tapahtumakeskus, jonne Maarianvaaran Kulttuurikesä - tapahtumakokonaisuus tuo vierailijoita sekä Savon että Pohjois-Karjalan suunnalta. Lisätietoja: info@maarianvaaranteatteri.net

Liikuntapalveluiden tehtävänä on järjestää monipuolisia, terveyttä ja hyvinvointia edistäviä liikuntapalveluita eri-ikäisille kuntalaisille sekä omatoimisesti että yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa. Liikuntapalveluiden tavoitteena on madaltaa maahanmuuttajien osallistumisen kynnyksiä tarjolla oleviin liikuntapalveluihin sekä rohkaista yhdistyksiä huomaamaan monikulttuurisen toiminnan mahdollisuudet.

Nuorisopalvelut tarjoaa tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea työelämän alkutaipaleella ja apua haastavissa elämäntilanteissa. Nuorisotyötä tehdään monin eri tavoin myös kouluissa. Järjestettävät palvelut ovat mm. avoin nuorisotilatoiminta, kerho- ja leiritoiminta. Nuoria kannustetaan aktiiviseen kuntalaisuuteen, avoimuuteen ja avarakatseisuuteen. Kaiken kaikkiaan elämänlaatu- ja palvelut rohkaisevat osallistumaan kaikkiin kunnan järjestämiin palveluihin. Kunnan yrittäjien, työ- ja elinkeinotoimiston, 4H-yhdistyksen ja seurakunnan kanssa tehdään käytännön yhteistyötä mm. nuorten kesätyöpaikkojen lisäämiseksi. Maahanmuuttajalapsen ja nuoret ovat nuorisotoiminnassa samanarvoisessa asemassa. Koulujen ja muiden yhteistyötahojen kanssa toteutettavassa ryhmäytystoiminnassa huomioidaan erityisesti maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret.

Nuorisotalo Kamari on nuorten oma kohtaamispaikka, jossa voi viettää turvallista vapaa-aikaa kavereiden kanssa. Kamari on oivallinen paikka myös muille toimijoille kurssien ja kerhojen merkeissä kokoontumiseen.

[Tutustu Nuorisotalo Kamarin Facebook-sivuihin](#)

Nuorisotaloa käyttää nuorisotoimi omaan toimintaansa, eri järjestöt ja yhdistykset sekä kansalaisopisto omiin toimintoihinsa. Nuorisotaloa on mahdollisuus vuokrata myös yksityistilaisuuksiin ja eri tapahtumien järjestämiseen. Nuorilla on mahdollisuus harrastaa nuorisotalolla musiikkia omaehtoisella harjoittelulla, pelata biljardia ja pingistä. Nuoret voivat myös katsoa telkkaria ja leffoja, lukea uusimmat nuorten lehdet, surffailla netissä. Nuorisotalolla järjestetään nuorille avointen ovien toimintaa keskimäärin viitenä iltana viikossa. Nuorisotoimi järjestää nuorille myös ohjattua toimintaa, joista ilmoitetaan erikseen. Nuorisotalon omat Instagram-sivut löytyvät tunnuksesta: "[nuorisotalo_kaavi](#)"

8.4 Kolmassektori ja vuorovaikutus

Kaavin alueella toimii runsaasti aktiivisia järjestöjä. Järjestöjen toimintaan voi osallistua oman kiinnostuksen mukaan. Monet yhdistykset tuottavat tapahtumia ympäri vuoden. Tapahtumien tuottamiseen ja järjestämiseen otetaan mielellään mukaan uusia aktiivisia toimijoita ja yhteistyökumppaneita. Monet valtakunnalliset kansalaisjärjestöt toimivat myös Kaavilla. Vapaa-ajantoimintaa järjestäviä yhdistyksiä on Kaavilla lukuisia ja tietoa paikallisesta harrastustoiminnasta saa mm. Kaavin kunnan nettisivuilta. Eri järjestöjen tuella ja yhteistyössä seurakunnan kanssa voidaan järjestää luontevia kulttuurien kohtaamispaikkoja eri teemoilla.

<https://www.kaavi.fi/yhdistykset>

9. Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyttä tukevat toimenpiteet

Maahanmuuttajien työllisyystilanteen koheneminen on tärkeä maahanmuuttajan hyvinvoinnin ja yhteiskunnallisen aseman sekä Kaavin kunnan ja koko seudun työmarkkinoiden toimivuuden kannalta. Yleisesti maahanmuuttajien työllistymisen este on sekä maahanmuuttajien ja työnantajien mielestä puutteellinen kielitaito. Työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuneiden maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta vastaa ensisijaisesti valtio kotoutuslain mukaisesti. Kielen opetus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena järjestettävänä kotoutuskoulutuksena.

Kotoutumislain lähtökohtana on, että laissa säädetyillä palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuuksia saavuttaa yhdenvertainen asema muun väestön kanssa. TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta

palveluista. Kunnan kotoutumispalveluiden työntekijät ohjaavat kaikki työkäiset ja –kykyiset maahanmuuttajat TE-palveluiden piiriin. Kaavi kuuluu Pohjois-Savon TE-palveluiden alueeseen, mutta sillä ei ole omaa toimipistettä Kaavilla. Kaavilaiset voivat asioida haluamassaan toimipisteessä Pohjois-Savossa, mutta maahanmuuttajat ohjautuvat Kuopion toimipisteeseen.

Ensimmäisellä asiointikerralla on maahanmuuttaja-asiakkaalla hyvä olla mukana passi, oleskelulupa tai poliisilta saatu EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus, maistraatista saatu väestörekisteriote tai asiakirja, jolla osoitetaan suomalainen henkilötunnus (esim. Kela-kortti) sekä työ- ja koulutodistukset suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi käännettyinä. Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimisto palvelee asiakkaita Kuopiossa ajanvarauksella. Ajanvarausajasta sovitaan yhdessä TE-toimiston asiantuntijan kanssa. Maahanmuuttajalla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi ajanvarauksella ei onnistu suomen tai ruotsin kielellä. Tulkkauksen tilaa TE-toimisto tai Kuntakokeilu ja se järjestetään pääsääntöisesti etätulkkauksena puhelimitse tai etäyhteyksilaittein.

Työ- ja elinkeinotoimisto tai kuntakokeilu vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista (Laki kotouttamisen edistämisestä 186/2010, 40 § ja Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 1269/2020, 12 §). Työkäisten kotouttaminen painottuu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti työllistymistä edistäviin toimiin, kuten ohjaamiseen avoimiin työpaikkoihin, työvoimakoulutukseen ja muihin ammatillisen kehittymisen palveluihin, kotoutumislain mukaiseen sekä työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen koulutukseen sekä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin

Kunta vastaa palveluiden järjestämisestä sellaiselle maahanmuuttajalle, joka ei ikänsä, terveydentilansa, perhetilanteen tai muun syyn vuoksi voi osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin.

Työnhakijaksi rekisteröidytään TE-palveluissa, joka ohjaa asiakkaan tarvittaessa työllisyyden kuntakokeiluun. Työllisyyden kuntakokeilu tekee asiakkaakseen ohjatulle maahanmuuttaneelle tarvittavan palvelutarvearvion, alkukartoituksen ja laatii mahdollisen kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan kotoutumista ja pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti maahanmuutonalkuvaiheessa. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan soppia myös maahanmuuttajan omanäidinkielenopetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisestitukevista palveluista. Suunnitelmaa tehdessä otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet.

Kunta sopii suunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista, jos maahanmuuttaja ei esimerkiksi terveydentilansa, ikänsä tai perhesyiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapalveluihin.

Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä. Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen, kuitenkin niin, että ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään vuodeksi. Kotoutumissuunnitelman enimmäisaika on kolme vuotta, mutta sitä voidaan pidentää yksilöllisin perustein enintään kahdella vuodella, mikäli maahanmuuttajan katsotaan tarvitsevan kotoutumiseensa erityistä tukea.

Kotoutumissuunnitelman toteutumisen estyessä vamman, sairaus, äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan tai muun vastaavan syyn vuoksi tilapäisesti, kotoutumisaikaa voidaan jatkaa tätä vastaavalla ajalla. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä TE-toimiston, kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Suunnitelma voidaan laatia myös TE-toimiston ja maahanmuuttajan kesken.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan yksilöllisesti maahanmuuttajan kanssa niistä toimista ja palveluista, jotka tukevat hänen mahdollisuuksiaan hankkia riittävä suomen kielen taito sekä yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia taitoja. Näin edistetään maahanmuuttajan mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan toimintaan yhdenvertaisesti. Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta kotoutumis- ja työllisyys-suunnitelmaan se voidaan sisällyttää myös omaehtoisena opiskeluna. ELY-keskus vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. TE-toimisto/työllisyyden kuntakokeilu ohjaa maahanmuuttajan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen koulutukseen. Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen kielen opetusta ja tarvittaessa ohjataan omaehtoisena koulutuksena 24 järjestettävään luku- ja kirjoitustaidon sekä muuhun opetukseen, joka edistää työelämää ja jatkokoulutukseen pääsyä.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen kielessä toimivan peruskielitaidon. Työvoimapalvelujen avulla maahanmuuttajaa ohjataan

työmarkkinoille. Palvelujen avulla maahanmuuttaja voi kehittää ammatillista osaamistaan tai opiskella uuden ammatin, tutustua suomalaiseen työelämään työkokeilussa sekä työllistyä palkkatuella työhön.

Työn tekeminen on monille avain kotoutumiseen. Työn avulla ihminen voi kokea itsensä merkitykselliseksi ja tärkeäksi osaksi yhteiskuntaa. Kaavin kunnan työllisyyspalvelut ovat avoimia, kaikille kuntalaisille tarkoitettuja palveluita. Työllisyyspalvelut tekevät yhteistyötä kotoutumispalveluiden kanssa maahanmuuttajien työllisyyteen liittyvissä asioissa.

Tilapäistä suojelua hakeneella on oikeus työntekoon. Tilapäinen suojelu perustuu EU:n tilapäisen suojelun direktiiviin. Direktiivissä lähdetään siitä, että sen alaan kuuluva henkilö saa suojelua. Tästä syystä siinä ei erikseen säädetä suojeluun liittyvien oikeuksien alkamisajankohdasta. Tilapäistä suojelua hakeneella on oikeus työntekoon heti, kun hän on jättänyt hakemuksensa. Hänen ei siten tarvitse odottaa oleskeluluvan myöntämistä eikä oleskelulupakorttia voidakseen työskennellä. Todistus hakemuksen rekisteröinnistä riittää. Poliisi tai rajaviranomainen antaa tilapäisen suojelun hakijoille todistuksen hakemuksen rekisteröinnistä. Lisätietoja: TE-toimiston palveluista saa työ- ja elinkeinohallinnon verkkosivuilta osoitteesta www.te-palvelut.fi

10. Kielipalvelujen järjestäminen

Kotoutumislain mukaisesti viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitetussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa.

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa suomen kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan kielipalvelujen järjestämisestä myös muussa maahanmuuttajien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien tulkkauk- ja käännöspalvelut järjestää vastaanottokeskus.

Valtio korvaa pakolaisten vastaanotosta sopimuksen tehneille kunnille tulkkauk- ja käännöskulut, kun on kyse sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai kotoutumista tukevien palveluiden käyttöön ohjaamisesta. Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava kehittämis- ja hallintokeskus. (KEHA keskus)

Lähteet

Digi- ja väestötietovirasto: Ukrainasta saapuneille tietoa ukrainaksi: <https://dvv.fi/instrukciidla-ukrainciv> , <https://dvv.fi/ukraina>

Hyvinvointikertomus

Kaavin kirjasto: kaavi.kirjasto@kuopio.fi.

Kaavin vuokratalot Oy: (hakemus asuntorahasto sivut: [Lomake ARA 100/10 pdf](#)

Kaavin yhdistykset: <https://www.kaavi.fi/yhdistykset>

Kansalaisopisto: uusi.opistopalvelut.fi/kuopio.

Kotokunta Oy: info@kotokunta.fi

Kotouttamisen osaamiskeskus 2020. <https://kotouttaminen.fi>

Kotoutuminen Suomessa: <http://www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/esitteet/perustietoa-suomesta>

Kunnan omat asiakirjat

Kuntaliitto: <https://www.kuntaliitto.fi>

Kuntastrategia 2022.

Kuopion Settlementti Oy: liitto@setlementti.fi

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018.

Maahanmuuttovirasto: www.migri.fi/tilapainen-suojelu

Maarianvaaran kesäteatteri: info@maarianvaaranteatteri.net

Marjasvaara. 2015. Kotouttamisen kerrosmalli.

Monikulttuurisen pedagogiikan sivusto: <http://www.moped.fi/index.htm>

Nuorisotalon omat Instagram-sivut: "nuorisotalo_kaavi

Saukkonen, P. 2016. Mitä on kotoutuminen? <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/mita-kotoutuminen>

Sisäministeriö 2019. <http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto>
<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/kiintiopakolaiset>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kotoutuminen ja osallisuus.2019.
<https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-osallisuus-ja-kotoutuminen>

Tilastokeskus 1990–2021.

Työ- ja elinkeinohallinto: www.te-palvelut.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö: Mitä [kotoutuminen on?](#) 2019. https://tem.fi/mita-kotoutuminen-on-Valtion_kotouttamisohjelma_2016-2019.

Työ- ja elinkeinoministeriö: www.kotouttaminen.fi

Uudenmaan ELY-keskus: <https://www.ely-keskus.fi/ely-uusimaa>

Valtioneuvosto: <https://valtioneuvosto.fi/etusivu>

Viimeisin toimeenpanon tilannekuva löytyy osoitteesta: <https://soteuudistus.fi/alueiden-tilannekuva>

Väestöliitto: <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/>

Yhdenvertaisuussuunnitelma lähteet: [Maahanmuuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Maahanmuuttovirasto](#) <http://www.migri.fi/>

Valokuvat: Marko Paakkanen